

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬАТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqa boshlagan

• 2006-yil, 3-mart

• № 9 (3838)

МАКТУБДАГИ БОДОМ ГУЛИ

Жанубда бодом гуллапти.

Буни таҳририята келган ёш қизчанинг мактубидан билдим. Кўнглида неч-не хис-хаяжон билан газетада нимадир ёзмокни бўлиб, миттигина ёзув стилига — дарс тайёрлайдиган хотхатага чўккан кичка мавзуз ахтариб, атрофга бўккан. Кўзи биринчи бўлиб ҳоялига файз багишладиган бодом дарҳатига тушиган, эҳтимол. Каттапар, тўғриси, мен ўзим ҳам бу иккى энзлик хабарга машқ деб қарашимиз табий. Бирор шу бир парча қозоғда жажи юрканинг туғуси, сезгили, атрофдагиларга эзгулик ҳада этиш истаги намоён эди.

Агар шу ҳат келмагандага Бойсун ё Деновдан, Карши ё Гузордан бодом гуллаганини билмасмидик? Табиатшунослик илмига ва озми-кўпли тажрибамизга таяниб, иккимиз исклиқ ҳудудларда табиш эртароқ уйгонини хамхамлай оламиш. Лекин кизалоҳнинг нияти ўзгача кўринди. У нимадир қоралаб машқ килишдан, улкан газетада ўз исми-шарифини энтиқиб ўқишидан кўра улугроп максадни — покланишни ва янгиланиш вақти گелганини одамларга тезоръ ётказишини орзу килгандай эди.

Шундан сўнг, кўклам келишина вадамларнинг бағаси ташрифига ҳада ишлайдиган бодом дарҳатига тушиган ишлайдиган бодомларни ишлайдиган. Биринчидан чиқиб, кўкка етган одамнинг чехраси тоzариши, аслида, дилнинг покланшини билан боғлиқ. Айнан дар-дараҳтинг ҳазон тўқиб, янги барг ёзиши бежих танланмагандек. Чунки, одамзот қаерда бўлмасин, унинг нигоҳи дастлаб тартиклик белгиларига тушади. Шу гапдан сўнг нега тогу тоща, чекчегарасини кўз илгамайдиган уммонлар қаърида, чўлу саҳроларда

роқнинг ҳовури ҳам эртароқ кўтарилил. Бу жаъянлар ҳар бир инсоннинг ичи оламига кўтарилини билан бирга яхши маънодаги бозовалик, дадил ҳаракатларга ундовчи туѓигу ҳам бағислайди. «Шукр, баҳорга етди!»

Хар кандай инсон яшашдан максади не бўлишидан, нималарни ўйлаб, қандай ишларга кўл уришидан катъи назар, у кўкламга умринган давом этиши разми сифатида қарайди. Кир-адидраги кўкни кўриши билан кўнглида ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Бўларнинг бари баҳорда кўнглига сиди.

Олимларнинг фикрича, онг ва руҳиятда мунтазам ҳамкорлик бор. Қалбда кечатган ўзгаришини истада, айланни ишлайди. Биринчидан хуласасини иккиси мактубада табиш эртароқ уйгонини хамхамлайди. Кир-адидраги кўкни кўриши билан кўнглида ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Бўларнинг бари баҳорда кўнглига сиди.

Олимларнинг фикрича, онг ва руҳиятда мунтазам ҳамкорлик бор. Қалбда кечатган ўзгаришини истада, айланни ишлайди. Биринчидан хуласасини иккиси мактубада табиш эртароқ уйгонини хамхамлайди. Кир-адидраги кўкни кўриши билан кўнглида ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Шундан сўнг, кўклам келишина вадамларнинг бағаси ташрифига ҳада ишлайдиган бодом дарҳатига тушиган ишлайдиган бодомларни ишлайдиган. Биринчидан чиқиб, кўкка етган одамнинг чехраси тоzариши, аслида, дилнинг покланшини билан боғлиқ. Айнан дар-дараҳтинг ҳазон тўқиб, янги барг ёзиши бежих танланмагандек. Чунки, одамзот қаерда бўлмасин, унинг нигоҳи дастлаб тартиклик белгиларига тушади. Шу гапдан сўнг нега тогу тоща, чекчегарасини кўз илгамайдиган уммонлар қаърида, чўлу саҳроларда

яккак-дуккак бўлса ҳам, дөв-даражат, гиёҳу буталар унишини тушибини ловерамиз.

Шоир акамиз Рустам Мусурмоннинг иши бошидан ошиди. Хонасига кирсангиз, ўнгу сўнди, ёзув стили-ю дераза раҳидада умомуто қоғозлар. Ҳаммаси баҳор ҳакида шеър. Қоғозга кўмилиб шеърни ўқиётган шоир кўлэзмаларни фақат иккиси тоғифага ахратади. «Яхши шеър, етимлаган шеър».

Бирор ҳеч қачон ёномай дейишга тили бормайди. Нима бўлганда ҳам кимнингдига кўнгилниг, руҳиятнинг ўйғоннинг даилим эмасми?! Дарвоже, савол туғилди — агар руҳият баҳорда ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Бўларнинг бари баҳорда кўнглига сиди.

Олимларнинг фикрича, онг ва руҳиятда мунтазам ҳамкорлик бор. Қалбда кечатган ўзгаришини истада, айланни ишлайди. Биринчидан хуласасини иккиси мактубада табиш эртароқ уйгонини хамхамлайди. Кир-адидраги кўкни кўриши билан кўнглида ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Шундан сўнг, кўклам келишина вадамларнинг бағаси ташрифига ҳада ишлайдиган бодом дарҳатига тушиган ишлайдиган бодомларни ишлайдиган. Биринчидан чиқиб, кўкка етган одамнинг чехраси тоzариши, аслида, дилнинг покланшини билан боғлиқ. Айнан дар-дараҳтинг ҳазон тўқиб, янги барг ёзиши бежих танланмагандек. Чунки, одамзот қаерда бўлмасин, унинг нигоҳи дастлаб тартиклик белгиларига тушади. Шу гапдан сўнг нега тогу тоща, чекчегарасини кўз илгамайдиган уммонлар қаърида, чўлу саҳроларда

яккак-дуккак бўлса ҳам, дөв-даражат, гиёҳу буталар унишини тушибини ловерамиз.

Шоир акамиз Рустам Мусурмоннинг иши бошидан ошиди. Хонасига кирсангиз, ўнгу сўнди, ёзув стили-ю дераза раҳидада умомуто қоғозлар. Ҳаммаси баҳор ҳакида шеърни ўқиётган шоир кўлэзмаларни фақат иккиси тоғифага ахратади. «Яхши шеър, етимлаган шеър».

Бирор ҳеч қачон ёномай дейишга тили бормайди. Нима бўлганда ҳам кимнингдига кўнгилниг, руҳиятнинг ўйғоннинг даилим эмасми?! Дарвоже, савол туғилди — агар руҳият баҳорда ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Бўларнинг бари баҳорда кўнглига сиди.

Олимларнинг фикрича, онг ва руҳиятда мунтазам ҳамкорлик бор. Қалбда кечатган ўзгаришини истада, айланни ишлайди. Биринчидан хуласасини иккиси мактубада табиш эртароқ уйгонини хамхамлайди. Кир-адидраги кўкни кўриши билан кўнглида ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Шундан сўнг, кўклам келишина вадамларнинг бағаси ташрифига ҳада ишлайдиган бодом дарҳатига тушиган ишлайдиган бодомларни ишлайдиган. Биринчидан чиқиб, кўкка етган одамнинг чехраси тоzариши, аслида, дилнинг покланшини билан боғлиқ. Айнан дар-дараҳтинг ҳазон тўқиб, янги барг ёзиши бежих танланмагандек. Чунки, одамзот қаерда бўлмасин, унинг нигоҳи дастлаб тартиклик белгиларига тушади. Шу гапдан сўнг нега тогу тоща, чекчегарасини кўз илгамайдиган уммонлар қаърида, чўлу саҳроларда

яккак-дуккак бўлса ҳам, дөв-даражат, гиёҳу буталар унишини тушибини ловерамиз.

Шоир акамиз Рустам Мусурмоннинг иши бошидан ошиди. Хонасига кирсангиз, ўнгу сўнди, ёзув стили-ю дераза раҳидада умомуто қоғозлар. Ҳаммаси баҳор ҳакида шеърни ўқиётган шоир кўлэзмаларни фақат иккиси тоғифага ахратади. «Яхши шеър, етимлаган шеър».

Бирор ҳеч қачон ёномай дейишга тили бормайди. Нима бўлганда ҳам кимнингдига кўнгилниг, руҳиятнинг ўйғоннинг даилим эмасми?! Дарвоже, савол туғилди — агар руҳият баҳорда ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Шундан сўнг, кўклам келишина вадамларнинг бағаси ташрифига ҳада ишлайдиган бодом дарҳатига тушиган ишлайдиган бодомларни ишлайдиган. Биринчидан чиқиб, кўкка етган одамнинг чехраси тоzариши, аслида, дилнинг покланшини билан боғлиқ. Айнан дар-дараҳтинг ҳазон тўқиб, янги барг ёзиши бежих танланмагандек. Чунки, одамзот қаерда бўлмасин, унинг нигоҳи дастлаб тартиклик белгиларига тушади. Шу гапдан сўнг нега тогу тоща, чекчегарасини кўз илгамайдиган уммонлар қаърида, чўлу саҳроларда

яккак-дуккак бўлса ҳам, дөв-даражат, гиёҳу буталар унишини тушибини ловерамиз.

Шоир акамиз Рустам Мусурмоннинг иши бошидан ошиди. Хонасига кирсангиз, ўнгу сўнди, ёзув стили-ю дераза раҳидада умомуто қоғозлар. Ҳаммаси баҳор ҳакида шеърни ўқиётган шоир кўлэзмаларни фақат иккиси тоғифага ахратади. «Яхши шеър, етимлаган шеър».

Бирор ҳеч қачон ёномай дейишга тили бормайди. Нима бўлганда ҳам кимнингдига кўнгилниг, руҳиятнинг ўйғоннинг даилим эмасми?! Дарвоже, савол туғилди — агар руҳият баҳорда ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Шундан сўнг, кўклам келишина вадамларнинг бағаси ташрифига ҳада ишлайдиган бодом дарҳатига тушиган ишлайдиган бодомларни ишлайдиган. Биринчидан чиқиб, кўкка етган одамнинг чехраси тоzариши, аслида, дилнинг покланшини билан боғлиқ. Айнан дар-дараҳтинг ҳазон тўқиб, янги барг ёзиши бежих танланмагандек. Чунки, одамзот қаерда бўлмасин, унинг нигоҳи дастлаб тартиклик белгиларига тушади. Шу гапдан сўнг нега тогу тоща, чекчегарасини кўз илгамайдиган уммонлар қаърида, чўлу саҳроларда

яккак-дуккак бўлса ҳам, дөв-даражат, гиёҳу буталар унишини тушибини ловерамиз.

Шоир акамиз Рустам Мусурмоннинг иши бошидан ошиди. Хонасига кирсангиз, ўнгу сўнди, ёзув стили-ю дераза раҳидада умомуто қоғозлар. Ҳаммаси баҳор ҳакида шеърни ўқиётган шоир кўлэзмаларни фақат иккиси тоғифага ахратади. «Яхши шеър, етимлаган шеър».

Бирор ҳеч қачон ёномай дейишга тили бормайди. Нима бўлганда ҳам кимнингдига кўнгилниг, руҳиятнинг ўйғоннинг даилим эмасми?! Дарвоже, савол туғилди — агар руҳият баҳорда ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Шундан сўнг, кўклам келишина вадамларнинг бағаси ташрифига ҳада ишлайдиган бодом дарҳатига тушиган ишлайдиган бодомларни ишлайдиган. Биринчидан чиқиб, кўкка етган одамнинг чехраси тоzариши, аслида, дилнинг покланшини билан боғлиқ. Айнан дар-дараҳтинг ҳазон тўқиб, янги барг ёзиши бежих танланмагандек. Чунки, одамзот қаерда бўлмасин, унинг нигоҳи дастлаб тартиклик белгиларига тушади. Шу гапдан сўнг нега тогу тоща, чекчегарасини кўз илгамайдиган уммонлар қаърида, чўлу саҳроларда

яккак-дуккак бўлса ҳам, дөв-даражат, гиёҳу буталар унишини тушибини ловерамиз.

Шоир акамиз Рустам Мусурмоннинг иши бошидан ошиди. Хонасига кирсангиз, ўнгу сўнди, ёзув стили-ю дераза раҳидада умомуто қоғозлар. Ҳаммаси баҳор ҳакида шеърни ўқиётган шоир кўлэзмаларни фақат иккиси тоғифага ахратади. «Яхши шеър, етимлаган шеър».

Бирор ҳеч қачон ёномай дейишга тили бормайди. Нима бўлганда ҳам кимнингдига кўнгилниг, руҳиятнинг ўйғоннинг даилим эмасми?! Дарвоже, савол туғилди — агар руҳият баҳорда ҳаётга булган иштиқортади. Ерга урғу қадаш, янги иморат солиши, тўй-маросимга ҳаракат бошлаш режаларини тузида.

Шундан сўнг, кўклам келишина вадамларнинг бағаси ташрифига ҳада ишлайдиган бодом дарҳатига тушиган ишлайдиган бодомларни ишлайдиган. Биринчидан чиқиб, кўкка етган одамнинг чехраси тоzариши, аслида, дилнинг покланшини билан боғлиқ. Айнан дар-дараҳтинг ҳазон тўқиб, янги барг ёзиши бежих танланмагандек. Чунки, одамзот қаерда бўлмасин, унинг нигоҳи дастлаб тартиклик белгиларига тушади. Шу гапдан сўнг нега тогу тоща, чекчегарасини кўз илгамайдиган уммонлар қаърида, чўлу саҳроларда

яккак-дуккак бўлса ҳам, дөв-даражат, гиёҳу буталар унишини тушибини ловер

Гавхар БЕРДИЯЕВА

НОЗАХОН ҮУЛАГАН БОДОМЧИЙ КҮРИБ

Күздин чуон ёш түкүгил,
имонгыз барак олсун,
Богу чаман күйкармас
ёмғир күнгөлмагачна.

Машраб

Гүй ўуқ тощда менинг қалбигма,
Гүй юрагимга гул тошты қизил.
Күйөн ҳарорат тегди лабимга,
Менинг борлыгимни ёндирган фасл.

Баҳор, баҳор дәя бөкдим довдираб,
Бағын тош қаҳратон мұзлары синди.
Булуғдек ғылғадым жараб, жөвдираб,
Күй ўшым ёмғирдек түркікта сингди.

Баҳор ҳам күйгил бүш аёлтүхшаб,
Яшән үзәннән түзин тиәләд.
Сал илүк нитоҳдан кетады яшнаб,
Сал союқ қараңдан қолады йылгаб.

АЁКЧИННИНГ ГАВХАРИ
Аёқчи тоғанинг устидан
Офтоб күрнәнди тилю табоқдек.
Аёқчи соқысси тутган қадаға
Шароб күйганига маҳлий бөкдик.

Мадина МУЗАФФАРОВА

АЁЛ ОРЗУСЫ

Нимани құмсаидай аёл аёзда?
Магрур әркак бўлса унинг қошинда,
Уйини иситиб аччиқ союқда,
Емана-ён ўтира үзок бошина.

Нимани құмсаидай аёл баҳорда?
Хушбүй гулдастага тўлса кучки,
Гулдасталир севим рамзи, деб әркак
Тухфа этган бўлса тонг саҳар чоги.

Нимани құмсаидай аёл ёз куни?
Күёш күйдиганды, гармсөл елип,
Әркак ора кирса аёл жонига,
Асраса бошига союбон бўлий.

Нимани құмсаидай аёл кеч кузда
Махлий бўлишиб олтин чиройда,
Иккоклон кимсасиз боғларда бокса,
Булуғлар ортига беркинган ойга.

Нимани құмсаидай аёл ҳамиша?
Мухаббат ҳамиша орзу ва ҳавас.
Бўрон, жазира, ёмғир — кор қилимас,
Аёл онлада бахти бўлса, бас.

НАВНІХОЛ АРЧА

Оқ тилам тўшади далаларга қор
Севишганларга қиши кучогин оди.
Келинчак мисоли ясантириб ел,
Ёш арча бошидан сочкilar сочди.

Гўзал қиши фаслини занъланар барча,
Шамомда зарх үриб ётар бўпок кор.
Оқ кўзигандан кўз-кўз қилиб ён арча,
Куёв ташрифини кутар интизор.

Рустам МУСУРМОН таржимаси.

Мен ўзбекистонда таникли адағиётшунос олим Озод Шарағидинов оиласида дунёга келиш баҳтига мусассар бўлдим. Ўн тўрт йилдан берен шу хонадон ҳавосидан нафас олпмади. Тўғрисузлик, мешр-оқибат, катталарға ҳурмат, кичикларга иззатда бўлишиб небохоним йиллар да вадомида онгимга сингдириб бордилар. Эсмини танимбаник, уйқудан турган заҳотимок, ағил-тапил юваниб бобоминг хоналарига ошикардим. Шундай патларда бобом одатадигидек иш устида бўлардилар. Бобом менинг ҳар доим очи чехра билан кутиб олардилар. Ширин сўзлар билан эркалаб, ҳазиллашдирилар.

Бобом оғир хасталикка чалиниб юришдан колганларни мен ўнгигина 6 ўшга тўлгандим. Ўшандан бошлаб мен уларга китобларни таҳлашда, буюмларни у ердан бу ерга олишда, телефон орқали жавоб бернишда ва газета-журналларни олиб келишда ёрдамлаша бошладим. Бўш вактимни дәврилар хаммаси бобоминг олдиларида ўтарди. Сен менинг шахсий котибам бўласан, деганлар. Бобом доим ишга масъуллиятни хис килишимдай ёрдам бердилар. Гоҳида: «Камола, канинг ишларни хакида хисоб бергинг», десалар иккиси варак тўрхатни ўқиб берардим. Унинг ичада майдайчуда ишлар ҳам ўрин олган бўлар эди. Шундай бобом жуда «камтор» кишин-санда деб алаб кўрдилар. Ширилликка ўч бўлганимдан, уйда беркитиб кўйилган турли ширилликларни излаб топиб, бобом билан бирга баҳам кўрдилам. Врачлар келиб бобоминг ҳонини ўлчашса қанди ошиб кетган, менинг эса кулиларига тошма тошиш кетган бўларди.

Мактабга борганимдан сўнг бошлангич синф ўқитувчимиз олдимизга бир канча талабарни кўйди. Шеър ёнлаш, китоб ўқиш, хисоб-китоб каби вазифаларни бажаришига тез кири-

НАЗМ, НАСР

ОСМОНДА ЁНАДИ МОМАКАЛДИРОҚ

Ойтул АСИЛБЕК қизи

Аёқ — қадаҳидир гар, соқийга қараб,
Ўзим, тақдиримни ўйлайман бир зум.
Аёқчи жомига кўйилган шароб —
Макрии боғларда етилган узум.

Зарнигор эдим мен Зарафшон аро,
Менинг аёқнига отди палаҳмон.
Тақдирим эмас, ўйқ...
Соҷларим қаро,
Отам аёқнига сотди беармон...

Ганжина эдим мен, жавҳар эдим мен,
Менинг ўзга одам қиз қилиб олди.

Бебаҳо эдим мен — гавҳар эдим мен,
Бир тилло узукка кўз қилиб олди.

Келин бўлиб тушдим Аёқнига мен,
Кимнингдир юраги гаш бўлиб қолди.
«Тушган жойингда сен тош бўй!» —
дедилар,

Аёқчи тоғиди тош бўлиб қолдим.

Ногаҳон гуллаган бодомни кўриб,
Мўйсағид чўққиляр анграйб қолди.
Баҳор шамол каби елиб-юргури,
Пайғамбар сугана тўшанин солди.

Илмик ёмғирларда яйраб чўмиди
Тошкудукнинг қиздеқ оқ мармарлари.
Ирмоқлардан тушган селга кўмилди
Кояларнинг туби — тог камарлари.

Она говмишларга, нимон жўйларга
Емис тутади тоғ кенг этагида.
Қизалдоқ чиқади пахса ўйларга,
Равочлар кўкарап харсанг тагида.

ҚУМ СОАТ

Эшники очаман. Ийқари —
Карпимда сукунат бояди.
Умримга мензаган кумсоат
Билдирий кўйига оқади.

Кунларим тўқилар, тунларим
Йилларни тўлдириб ўйнайди.
Афуски умрим соатдай
Тескари адариб бўлмайди.

Оқшомда тунғилган кечалар ўлиб,
Кун чикардан кўш кўттаргандага тут.
Менман, карпинизда самодан туриб,
Ўзини оловга отаётган рух.

Билмайсиз, мен ҳамон қошингиздаман,
Яралганин сизни учратмоқ учун.
Эҳтимол њеч қачон англамагансиз.
Бокира тонг билан туғилдим бутун.

Оқшомда тунғилган кечалар ўлиб,
Кун чикардан кўш кўттаргандага тут.
Менман, карпинизда самодан туриб,
Ўзини оловга отаётган рух.

Турналар сафига қўшилиб,
Туйгулар амрига боз уриб,
Юракни муз этиб, тош этиб.
Мен сендан кетаман узокка.

Келсанг ҳам шамоддай соғиниб,
Шиддатни тўлкиндеқ тўкиниб,
Ҳаттоғи тақдирга сукилиб,
Мен сендан кетаман узокка.

Балки қаш ёлғончилир,
Хат элтган қанотида.
Тушини күш деб ўйларган
Қизчанинг ҳаётиди,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.
Тафтта чидамсиз қор узра
Исмининг ёзғаним учун.

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.
Тафтта чидамсиз қор узра
Исмининг ёзғаним учун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Тафтта чидамсиз қор узра
Исмининг ёзғаним учун.

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним узун.

Балки қаш ёлғончилир,
Хар кечя ёзлаттан уз,

Ширин-шакар сўз айтиб,

Балки қаш ёлғончилир,
Ақдан оғзаним у

СҮНГГИ УЧРАШУВ

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Невъмат Аминов ўзбек адабиётти ривожига ўзи яраттган бетакор образларин билан салмоқли хисса кўшган, узоқ йиллар «Мушум» журналинг баш мухаррири, Республика Маънавиятия ва маърифат марказида раҳбар сифатидаги ташкилотчилик, ишиблармонлик фазилатларини намоён этган жонкүар инсон эди. У кишига меҳрибонлик, хожатбаронлик, бағрикенглик; камтарлик сингари фаизлардаги хос эди.

...Бир жума куни эрталаб ишхона телефони кетма-кет жиринглади. Гўшакни кўтариб, биринчи ибораданоқ сухбатдошмими танидим.

— Невъмат ака! — дедим хаяжон ва сенинг билан.

— Жон, — деди Невъмат ака.

Хол-ахвал сўрашдик. У киши бугун кўлёзмаларини таҳририята олиб боришини айтди. Шу бахона, соат 11 да таҳририята биноси олдига — келишимни сўради. Мен бажонид рози бўлдим.

Невъмат аканинг тақлифи кўнглими ёртди. Беихтиёр 1999 йилнинг илк баҳорини эсладим...

Жума куни эди. Хали иш вақти бошланмасданоқ Невъмат ака кўнгирок килди. Ўшандо у киши Республика Маънавиятия ва маърифат марказининг раҳбари эди, мен эса марказининг Тошкент вилояти бўлимида ишларидан Саломаликдан сўнг Невъмат ака мен кутмаган тақлифи ёртага ташлади:

— Ҳаж сафарига бориб келамиз.

Бу таклиф шу кадар майин, муаййон ва самимий охонда айтилди, менинг беихтиёр хаяжон боғди. Кулокларимга ишонмай, яна кайта сурдиди. Кейин ради жавобини бердим:

— Мен хали хаж сафарига тайёр эмасман.

— Кай жихатдан тайёр эмасиз?

— Ҳам ботиний, ҳам зохирӣ, — деба жавоб кайтардим.

Орага бир сониялик сукут тушди. Кейин Невъмат ака вазмиллик билан сафар харажатларини мутасадди ташкилотлар ўз зиммаларига олганини, шакланётган гурухга меҳмон макоми берилшини айтди. Мен барбири рўйхушлики бердам.

— Вакт-соати келиб, сизга «Мен сени чакридим, сен нева олдимга келмадинг?» деб савол берилса, нима деб жавоб кайтарасиз?

Мен аввалига раҳбаримнинг бу сўзларига тушунмадим. Масала моҳиятини англаб етгач, ўз жавобидан кўркиб кетдим.

Невъмат ака зудлик билан хужжатларни расмийлаштириш кераклигини айтди. Шу тарика, у кишининг хәтида ҳам, менинг хәтиимда ҳам энг саодатли ва нурли воеқа содир бўлди. Биз биргашиб ҳаж сафарига отландик.

Сафар давомида Невъмат ака ўта камп, ўйчан одамга ланлини колди. Ўша кунлари шоира Турсуной Содиковна: «Невъмат акадан хабардор бўлиб турин, ёнларидан жимланг», деб тайинлаган эди. Лекин аксинча бўлиб чиқди: у киши менинг холимдан хабардор бўлиб юриди. Бир куни бироз тобим кочиб, ибодатда бора оладиди. Невъмат ака хамонахонадан бетоблигимни ёшитиб, тугун-

чада совга-салом билан йўклаб келди. Тугучада патир, майиз, туршак, хуллас, юртимизнинг нэйматлари бор эди.

Мино воҳасидаги ибодатлар чогига раҳбарам билан бир чодирда яшадик. Невъмат ака нигадир камҳаракат бўлиб Колган эди. Сабабини суриштиради. У киши ийманнуброк ёёлкари оғриёттанини айтди. Кейин йўн обёк кафтини кўрсатди: оёқ кафтини ярмидан кўпроғи кабарига, пупак хосил килган эди. Мазлум бўлишича, Невъмат ака вактини факат ибодат билан ўтказибди, ёти маротаба умра ибодатини баҳарибди: оталари учун, онларни учун...

Рахбаримнинг бу гайрат-шилоатини ёшитиб, ўзидан уялиб кетдим. Олтмисдан оғлан одам тинимиздан ибодатда бўлса-ю, биз эса...

Гурӯҳимизда Абдуллаҳон ислами хазинasi хуш кўрадиган дўйтирий ёигит бор эди. Мен зудлик билан уни бославлайдик. У кишига қўнглини ёзди. Гурӯҳимизда Абдуллаҳон ислами хазинasi хуш кўрадиган дўйтирий ёигит бор эди. Мен зудлик билан уни бославлайдик.

— Ана жиддий жароҳат, — деди дўхтир. — Кабарган терини кесиб ташлаш керак. Саудия Арабистонидан касалашга қараш жуда қиммат турди. Ҳизматимнинг ҳакими бодларда тўйлайсан...

Невъмат аканинг ёзигорига қарашни ўзимни кўрадиган дўйтирий ёигит бор эди. Мен зудлик билан уни бославлайдик. У кишига қўнглини ёзди. Гурӯҳимизда Абдуллаҳон ислами хазинasi хуш кўрадиган дўйтирий ёигит бор эди. Мен зудлик билан уни бославлайдик.

— Ҳаж сафарига бориб келамиз.

Бу таклиф шу кадар майин, муаййон ва самимий охонда айтилди, менинг беихтиёр хаяжон боғди. Кулокларимга ишонмай, яна кайта сурдиди. Кейин ради жавобини бердим:

— Мен хали хаж сафарига тайёр эмасман.

— Кай жихатдан тайёр эмасиз?

— Ҳам ботиний, ҳам зохирӣ, — деба жавоб кайтардим.

...Биз соат 11да таҳририята биноси олдиди учрашдик. Мустақиллик майдонига ўтиб, хиёбонда сайд қилди, самимий сухбатлашдик. Невъмат ака бутунлик ижод билан машуғу эканини, янги асар ёзиганини айтди, менинг ишларим билан қизиқи, меҳрибонларга тегради.

Сафар давомида Невъмат ака хаж сафари таассоратлари хакида кўпроқ гапиди. Кейин мансадга ўтиди.

— Энсизидами, ўшанда обиган кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

Мен ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Биз Мустақиллик майдонидан ўтиб, ўрдага этиб келганинида соат 12дан оғлан эди. Невъмат аканни тушлика тақлиф килди.

— Жума наомизга бориши керак, — деба ёзигорида кабарига кетганди сиз дўхтирга пул берган эдингиз. Ўша қарзимни берганин келдим.

— Агар дўхти ўша пулни кайтармада гана ҳам сиздан унсан эдим, — деди катый. Сунг у кишининг яхшиликларини ёзтироф этидим.

— Олго рози бўлсин, — деба.

Улуф санъаткор Тамараҳонимнинг ҳәти ва ижодий фаолияти түгрисида юзлаб мақолалар ёзилган, сон-саноқсиз мактоб гаплар айтилган. Лекин санъаткорнинг ҳәти ва фаолиятини синчикалб элакдан ўтказадиган бўлсақ, айтилмаган кирралар бўй курстасаверади.

Ўтган асрнинг 70-80 йилларида Тамараҳоним билан жуда кўп учрашишга сурхатлашиши мусассар бўлганиман. Бу учрашишлар билан доимо фахрланиб юраман, улар умрбод калбимда муҳрланиб қолган.

Тамараҳоним болалик пайтларини эслашни яхши кўрардилар. «Юзимни эрта тонгда, ҳали кўш чиқиб-чиқмасдан чала-чупла ўтиб юрчага юшилариди, кишиғимизнинг чекка жойла-рига бориб, узок-узокларга караб ни-маларидир орзу келгандир, кушлар орқасидан учбет кетгандир бўлардим, хайёлни мени бир бошча дунёга етакларди. Болалигимда ёш ашула айтиши, ракса тушишини яхши кўрардим. Акро-батика, гимнастика машқларини моҳирона бажарардим. Шунинг учун хам кишилодаги болакай дўстларим мени алоҳиди хурмат килишар, ва эъзозла-шади. Албатта, ҳайёга санъатни мухаббат ўз-ўзидан туғилмаган, бўнга ота-номан сабабчи бўлишган. Рәҳматли отам оддий ишчи бўлсалар, хам жуда ўқимиши ва фикрловчи инсон бўлганилар. Менга қайта-қайта бир гапни так-порларидар. «Кизим, кўрган куннинг шукур кил, ҳеч қачон вактингни бекор-сафларма. Хаёт бу Аллоҳ томонидан инсонга берилган улуф нъемат».

Отам тор, танбурни яхши чалар эдилар. Онам эса ашула атиб, ракса тушишини хуш кўрардилар. Ота-онамни нафакат ўзимизни кишиш, балки кўшини кишилодардан, Марғилон шахридан келиб тўйларга таклиф этишарди. Бу томошаларга мен хам борардим. Ҳамкишилодарим ўртага чиқишими жуда-жуда илтимос килишарди, сўнгра ота-онам розилини олгач, ўтга фат-кетни менини бўлиб колар эди...

Бўлажак Тамараҳоним ани шундай вазиятларда, шарт-шароитларда уйгайди. Такдир такозоси туфайли 1919 йили мактоб санъат устаслари Юсуфхон кизиқ Шакаржонов уста Олим Комилов билан учрашиш, бу учрашиш уни санъат оламига олиб киради. Бу икки буюк санъаткор йўлчи юлдуз бўлиж, Тамараҳонимни жаҳон санъатининг энг ююри чўққилярига олиб чиқдилар. Тамараҳоним улар жаҳиди шундай деган эдилар: «Уста Олим Комилов ва Юсуфхон ани мена нафакат маслаҳатни хамафас узб, балки ул-кан қалблари билан мени ва ижодими-ни нюхоятда қадрлайдиган самимий дўстларим бўлиб қолишишанди». Кўп ўтмай Тамараҳоним тасодифан Муҳиддин Кориёкубов билан танишишда у билан бирга иход килиб бошлайди. Иход бу икки санъаткорни кўп йилларга бирлаштириб, ўзбек санъатини тарихан-иоксалари ийларга олиб чиқди. Тамараҳоним ва М.Кориёкубов ўзбек санъатини чёт элларда тарбиб этган биринчи санъаткорларидар.

Ушбу даврда жаҳон халқларини лар-заг солган буюк Анна Павлова, Айседора Дункан, Феодор Шаяпин, Константин Станиславский Тамараҳонимнинг санъатини кўриб, «афсонавий Тамара» деб олишибилар. 1935 йили Тамараҳоним Лондон шахрида биринчи халқ-

цент дастурлари ва, умуман, ижодий фаолияти түгрисида улуф инсонлар ва танлики санъат араблари жуда кўп яхши гаплар рақко Махмуд Эсонбоевнинг гаплари Тамараҳоним шахсини ва унинг фаолиятини яққон очиб беради. «Мен раксга тушаман» китобда шундай ёзди: «Хаётон халқлари ҳәтини, уларнинг юриш-туришини, умуман, маданиятини ўрганишида Тамараҳонимдан ўнрак олиши керак. Тамараҳоним расклари бу — ҳар бир халқнинг ани, ва жонни портрети. Лекин буни мутлақо кўчирма деб бўлмайди. Негаҳи, санъаткорнинг аспарлариди ҳар бир халқнинг орзу-нитялари, юксак хис-туйгулари ўз жойини топиб, Тамараҳонимнинг бой ички олами, унинг нозик қалби ва истеъоди билан уйғунлашиб кетади. Мен бу санъаткорга кўнглини тавзим киласманам ва уни усто-зим дейишдан бахтиман. Ахир, бир ўйлаб қаранг, буларнинг ҳаммасини саҳнага олиб чиқишнинг ўзи бўладими...»

ро рақс санъати фестивалида иштирок этиб, ҳамкаслари билан биргаликда она юрти учун Олтин медални кўлга кири-тиди. Устоз билан булган сурхатлардан бирида шундай савол берганди: «Тамара опа, оғир, ташвиши йилларда ижод килигансиз?» Устоз оғизига сукутга чўмид, сўнгра ўхсисини шундай дегандилар: «Ҳайёда ташвиши тушмаган, кийналма-ган инсон бўйласма керак. Ўзимга яраса ташвишлар, оғир кунлар жуда кўп бўлган,

Еёлнича

кўччилик учун ибратли деб ўйлайман: «Менинг шогирдларим йўк эмас, бор. Битта шогирдим, Гулшод Отабеева. Лекин унинг иходи бу соҳада тўхтаб-тўхтаб қолмоқда. Бундай ҳолатларни санъат ёқтирамайди, бу кўзлаган мак-садга олиб келмайди. Санъатда ва, умуман, ижодда жон-жадидн билан, бутун вужудинг билан ишлашин керак. Ана ўшанда сен ҳар бир муамми-нича еча оласан ва ҳар бир санъат сени ўз барига, куногига олиши мумкин. Санъат ҳар бир иходкордан сабр-то-кат, матонатин талаб килади. Шунинг учун мен ёшларга ҳайётининг, турмушнинг иккичириларига, бор-йўғига кўпда ахамият бермасдан, ўшланадиган санъатларининг моҳир заргарлари бўлишиларини тилайман».

Хаёт, Тамараҳоним шундай улуф инсон, улугъ санъаткор эди. У ўз иши-нинг, ўз санъатининг юриш-туришида ҳаммасини санъатни олиб бораётган музейларидир. Улар фондиаги экспонатлар сони 1 млн. 356 мингдан ортик. Мен бу фактни бе-жизга келтирганда тўхтатганди. Ҳозирги 3 млн. сўмлик янги экспонат сотиб олди.

Самарқанд давлат музей-қўрикхонаси нобё экспонатлар билан бойди. Шулардан бирни мукаддас Куръон китобининг ўн ётнини асрда кўчирилган нусхасидир. Фарғона вилояти улқашунослик музей учун Гардерн фабрикасини нобё чин-ниларидан ташкил топган коллекцияни хамда миллий ҳалқ чоғи аслобларининг камеб нуманалари ҳарид килинди.

Ҳамоаларимиз музейлардаги ҳар бир экспонатни, яратилган янги асарни чинчакни қадирни намунасида боришида. Шу сабабли мунтазам маҳсус кўргазмалар ташкил этилоқда.

— Музейлар ишларини вазирлиги тизимида музей-қўрикхонаси нобё экспонатлар билан бойди. Шулардан бирни мукаддас Куръон китобининг ўн ётнини асрда кўчирилган нусхасидир. Ҳозирги 3 млн. сўмлик янги экспонат сотиб олди.

Биргина Термиз Археология музейи кейинги йилларда 88 та музей ишлаб турибди. Булар тарихий, улқашунослик, бадий, адабий-мемориал, мемориал, адабий ва табиати каби этии ўнчилашида фаолият олиб бораётган музейларидир. Улар фондиаги экспонатлар сони 1 млн. 356 мингдан ортик. Мен бу фактни бе-жизга келтирганда тўхтатганди. Ҳозирги 3 млн. сўмлик янги экспонат сотиб олди.

Самарқанд давлат музей-қўрикхонаси нобё экспонатлар билан бойди. Шулардан бирни мукаддас Куръон китобининг ўн ётнини асрда кўчирилган нусхасидир. Фарғона вилояти улқашунослик музей учун Гардерн фабрикасини нобё чин-ниларидан ташкил топган коллекцияни хамда миллий ҳалқ чоғи аслобларининг камеб нуманалари ҳарид килинди.

Ҳамоаларимиз музейлардаги ҳар бир экспонатни, яратилган янги асарни чинчакни қадирни намунасида боришида. Шу сабабли мунтазам маҳсус кўргазмалар ташкил этилоқда.

— Музейлар ишларини вазирлиги тизимида музей-қўрикхонаси нобё экспонатлар билан бойди.

— Вазирлигимиз тизимида музей-қўрикхонаси нобё экспонатл

КЎНГИЛДА ИШК

Хўётим, умрим, бахтим, вақтим бу — икодидир. Кирк ёш. Бир вакълар бу ёшдагиларни жуда катта одамлар деб билардим. Ўзим бугун шу ёщадман. Инсон умринга бу кисми ўзига хослиги билан ахралиб турар экан. Билмадим, балки бу холат факат менда рўй бергандир. Шу ёшга келип хъётимнинг энг матноли ва мазмунли йўларини босиб ўти бошадими.

Кўнглим йиллар мобайнида кутганим — гўзал, дардли, ёқимли ва... изтиради кунларда яшай бошлади. Ишқка интилган, мухаббаттабалаб кўнглим Аллоҳининг инояти или Ишқ асирига айланди. Бир ўқинчи хижрон азоби, висод иштиёқи, кўнгилтириклигидан, унинг тўлаконли яшайдиганидан дарак эди. Кўнглимнинг бу холати, кайфия-

**КЎНГИЛ
ТАДПИНИШЛАРИ**

Ўзим деб ўзигани унтумдадими? Биламан, менинг хъёлий олами билан хъётий дунёим хаммаси вақт хам бир хил эмас.

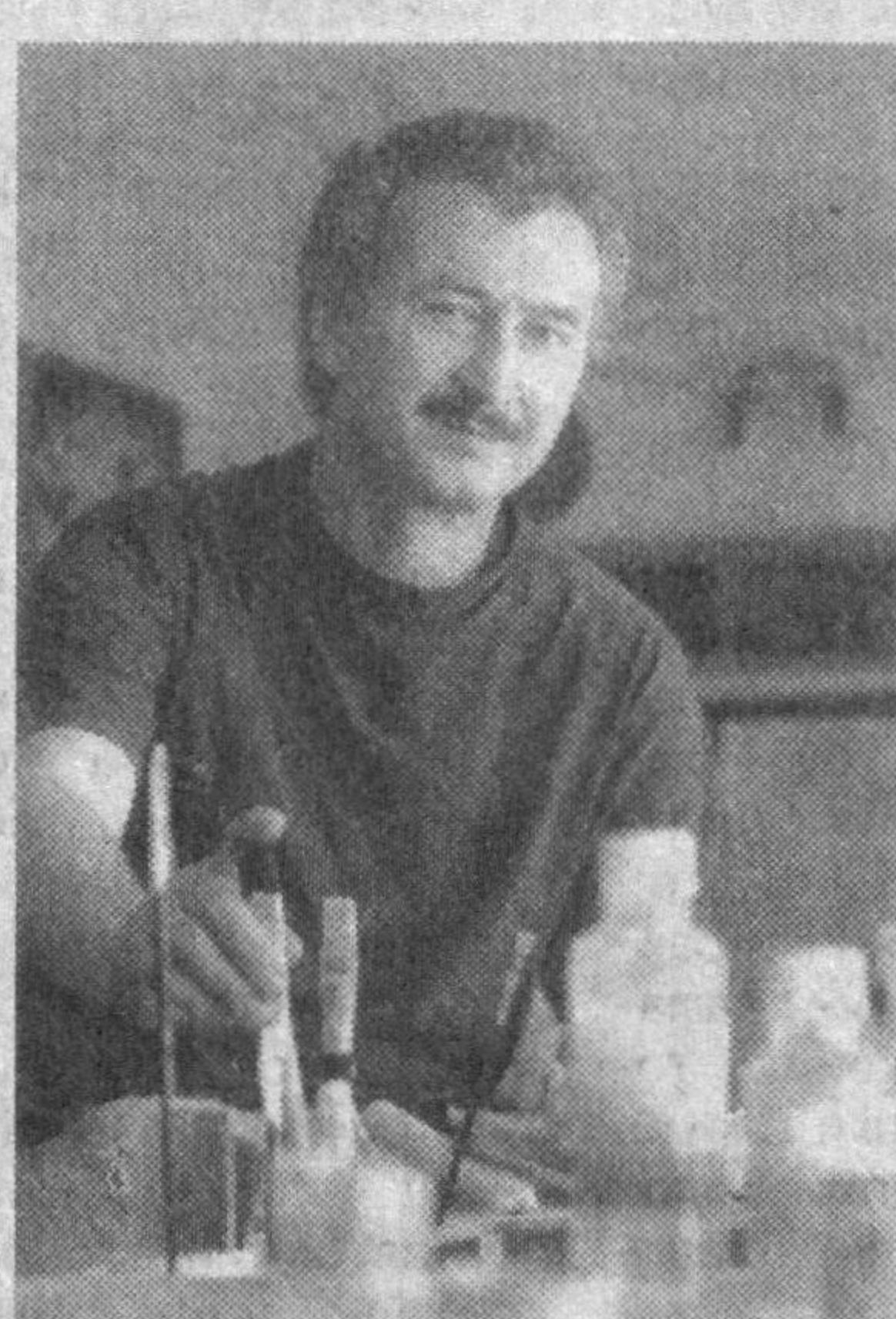
Кўнгил оламида ердан ўзилиб самода яшай бошлайман. Шу холатда икодининг асл лаззатини, болини татийман. Ўзимни жаннатда юрган Одам Атодек хис киламан. Руҳим соғифидан юксалиди. Кўнгилларни поклови асарлар яратиш иштиёқидан ёманам.

Мен бу ўткини дунёнинг майда икир-чикирларини

Акмал НУР,
Узбекистон халқ рассоми

сўзли, гоҳида жаҳлор, гоҳида мулоҳим бўлиб қўрларидар. Бундай асабий бўлишларига уруш сабаб бўлса керак. Онажоним дадамининг ҳар қандай инхиқиқларини сабр-тоқат билан кўтариш, гўёки яна соғайиб, олдингидек хаммаси ўз ўнрина тушиш кетади деб ният килар эдилар.

Бундай бўймаслигини хаммамиз яхши билар эдик, ҳатто-ки онамлар ҳам била турни умидларини узмасдилар. Ноумид шайтон. Мен кун сайнин, соат сайнин ўша машумъи кун якинлашиб келәтганини сезар эдим, сезганин сари онакониминг отамга бўлган меҳр-муҳаббатларини ўз кўзим билан кўриб, улкан бир муҳаббатнинг меваси эканлигидан фахрлана-

ИШҚ – ҚАЛБИМГА ТОМГАН ИЛОҲИЙ ТОМЧИ

эмас, абадий дунёга даҳлор кўнглинигизни изтироблари, куновчларини матода акс этиргим, гўзал ранглар оҳангидаги кўйлагим келади. Бу менинг масқадим, бахтим, ётадим.

Икодкор доим изланишда бўлиши, хаётни кузатишдан, ундан ҳайратланишидан, яратган Эганимнинг куч-кудратиги тасанно айтишдан тўхтамаслиги керак.

Хар бир туғилажак асарнинг асл урги табиатга сочиған. Бу дурданонарни хас-чўллардан, керак-керакмас нарсалардан то-залаф олмоқ зарур.

Дунёни ўз кўзим билан кўриб, ўз онгим, хис-тўйум билан қабул килиб, матода янги бир дунё яратишга итиламан. Табиат мен билан, мен эса борлик билан чамбарчаси бўлглигимни — шу борлик менинг ҳам мўъказагина ўрним борлигини хис килганин сари икод кўплим келади. Алоҳонинг ўзи шунчалик мускамал мусавириким, у яратган мўъзумка олдида биз ожиз бир бандами.

Кўнглим, мен сени излайверман,
Мен сени севаман.
Аслида ўзим ҳам кўнглинигизни кули,
Ишқинг дардига кўйган бир ошик...

САЖДАГОҲИМ ОНАМ
Дардимга якка ягона маҳҳам,
Отамга анбар ҳид инъом
этган тул,

Кўнглима мухаббат урунин сочган,
Мен билиб, бўлмаган
саждагоҳ — онам.

Рахматли отам беш йилдан ортиг бетоб ётдиар. Бу йиллар биз фарзандлар учун оғир синови йилларни бўлди. Асосяй мусавирикимизни кўнглима мухаббатни сочсан, бегубор осмон бу соғ мухаббат учун опот матога айланса!

Мен сени шундай севаман...
Мен сени шундай кўраман.

1999 йили «Ишқ менинг саждагоҳимдир» деб номланган кўргазмамни намойиш қилган эдим. Кўргазма 100 га якни турни пайтларда яратилган асарлардан ташкил топган эди. Асосяй мавзу мухаббат эди. Кўргазма ёмон бўлган ўйк, аммо мен... кониқадим. Чунки кўп асарлар бир-бирини тўйдирмас, кўргазманинг умумий мақсадига жавоб бермас эди. Умумий ишқни холат ва қайфига этишмасди.

Бу камчиликни бартараф этиш ўйларини ахтариш кепар, кейинги кўргазмалардан бундай холатга йўл кўймаслик лозим эди. Бунинг учун нима киломиган керак? Шу саволларга жавоб кидираман асл ва изланишдан асло чарчамайман.

**ХАЁТИМНИНГ
МАҲНОСИ**

Куз эди... Улувор чинор ҳам ўзининг тиллариган баргларини тутко бошлаган, навқирон танасини хаммага ялангоч кўрсатиш кешихозирлик кўраётган пайт эди. Улувор қараб ҳаётнинг гўзлар умр дафтарини кимдир бетўхтов вақарлаётганини, ҳар бир варари чуқур оғирк ва дард билан ўтгаётганини сезаман.

Ҳа бу куз!

Бу — умр дафтариning сарғайран саҳифалари. Аммо кўнглим кузи эмас! Кўнглимда ўша гулбахор нафаси жуши уради. Ҳали ҳам кўнига кизга хотиб ёзгим, жамалак сочларига тикилиб, кўлларига олма тутигем келади.

Пинхона узатган шеъримни ўйк юзлари алвон торта:

Жоним, менинг тириклигимсан,
Жоним, менинг мухаббатимсан.
Ҳамон менинг юрагимласан,
Ҳам жонимда, ҳам қонимдасан.

Кўнглим, мен сени шундай севаманни, сенинг хаммаси ишқимизни сезаман.

Бу иш мун учун ўта мухим, иложи борича бу кўргазма аввалиларига ушамаган бўлиши керак. Енгил-елли кўргазмалар томошабини кониқадим. Айниқса анванавий кўргазмалар. Кўргазма мажбурий тўказиладиган ишғилиш эмас, байрам бўлиши керак. Кўнгил изҳори, кўнгил байрами чуқур оғирк ва дард билан ўтгаётганини сезаман.

Ҳа бу куз!

Бу — умр дафтариning сарғайран саҳифалари. Аммо кўнглим кузи эмас! Кўнглимда ўша гулбахор нафаси жуши уради. Ҳали ҳам кўнига кизга хотиб ёзгим, жамалак сочларига тикилиб, кўлларига олма тутигем келади. Алоҳонинг кўнглима мухаббатни сочсан, бегубор осмон бу соғ мухаббат учун опот матога айланса!

Мазкур нашрнинг алоҳида тарбиявий аҳамиятини хисобга олиб, унда

чо тилганд бир мақолани ёзтиборингизга ҳавола этишдами.

Туғруқхона эшиги олдига келётган мусулмонлари идорасининг дин-иҳтиёми, илмий-адабий нашири — «Хидоят» журналининг 2006 йилги биринчи сони босмадан чиқди. Ҳар галгидек, унинг саҳифаларидан бир-биридан кизикларли, билиб кўйиншизлизомиз лўзим бўлган маълумотлар, маънавий-ахлоқий қадрятлар шарҳлари, зарур тавсиялар ўрин олган. Идора раиси мұфтий Абдурашид қори Бахромовнинг «Улуг ибодат» мақолоси, Нуруллоҳ Муҳаммад Рауҳонхоннинг «Муҳтаҳид» болалар ёки болалик ўйнларни ва фикойи мусаласалари, хотира-эссе, Садридин Салим Бухорийнинг туркум мавриғий шеврлари, Солюон Усмоновнинг «Ўзганинг сўзлари кўзимни очди икрономаси журналхонларда хиддий кизикни ўтиготиш табиий. Журналда бўлардан ташқари яна бир қатор ёзтиборга молик хабарлар ҳам ёзлон қилинган.

Мазкур нашрнинг алоҳида тарбиявий аҳамиятини хисобга олиб, унда

чо тилганд бир мақолани ёзтиборингизга ҳавола этишдами.

Туғруқхона эшиги олдига келётган мусулмонлари идорасининг дин-иҳтиёми, илмий-адабий нашири — «Хидоят» журналининг 2006 йилги биринчи сони босмадан чиқди. Ҳар галгидек, унинг саҳифаларидан бир-биридан кизикларли, билиб кўйиншизлизомиз лўзим бўлган маълумотлар, маънавий-ахлоқий қадрятлар шарҳлари, зарур тавсиялар ўрин олган. Идора раиси мұфтий Абдурашид қори Бахромовнинг «Улуг ибодат» мақолоси, Нуруллоҳ Муҳаммад Рауҳонхоннинг «Муҳтаҳид» болалар ёки болалик ўйнларни ва фикойи мусаласалари, хотира-эссе, Садридин Салим Бухорийнинг туркум мавриғий шеврлари, Солюон Усмоновнинг «Ўзганинг сўзлари кўзимни очди икрономаси журналхонларда хиддий кизикни ўтиготиш табиий. Журналда бўлардан ташқари яна бир қатор ёзтиборга молик хабарлар ҳам ёзлон қилинган.

Мазкур нашрнинг алоҳида тарбиявий аҳамиятини хисобга олиб, унда

чо тилганд бир мақолани ёзтиборингизга ҳавола этишдами.

Туғруқхона эшиги олдига келётган мусулмонлари идорасининг дин-иҳтиёми, илмий-адабий нашири — «Хидоят» журналининг 2006 йилги биринчи сони босмадан чиқди. Ҳар галгидек, унинг саҳифаларидан бир-биридан кизикларли, билиб кўйиншизлизомиз лўзим бўлган маълумотлар, маънавий-ахлоқий қадрятлар шарҳлари, зарур тавсиялар ўрин олган. Идора раиси мұфтий Абдурашид қори Бахромовнинг «Улуг ибодат» мақолоси, Нуруллоҳ Муҳаммад Рауҳонхоннинг «Муҳтаҳид» болалар ёки болалик ўйнларни ва фикойи мусаласалари, хотира-эссе, Садридин Салим Бухорийнинг туркум мавриғий шеврлари, Солюон Усмоновнинг «Ўзганинг сўзлари кўзимни очди икрономаси журналхонларда хиддий кизикни ўтиготиш табиий. Журналда бўлардан ташқари яна бир қатор ёзтиборга молик хабарлар ҳам ёзлон қилинган.

Мазкур нашрнинг алоҳида тарбиявий аҳамиятини хисобга олиб, унда

чо тилганд бир мақолани ёзтиборингизга ҳавола этишдами.

Туғруқхона эшиги олдига келётган мусулмонлари идорасининг дин-иҳтиёми, илмий-адабий нашири — «Хидоят» журналининг 2006 йилги биринчи сони босмадан чиқди. Ҳар галгидек, унинг саҳифаларидан бир-биридан кизикларли, билиб кўйиншизлизомиз лўзим бўлган маълумотлар, маънавий-ахлоқий қадрятлар шарҳлари, зарур тавсиялар ўрин олган. Идора раиси мұфтий Абдурашид қори Бахромовнинг «Улуг ибодат» мақолоси, Нуруллоҳ Муҳаммад Рауҳонхоннинг «Муҳтаҳид» болалар ёки болалик ўйнларни ва фикойи мусаласалари, хотира-эссе, Садридин Салим Бухорийнинг туркум мавриғий шеврлари, Солюон Усмоновнинг «Ўзганинг сўзлари кўзимни очди икрономаси журналхонларда хиддий кизикни ўтиготиш табиий. Журналда бўлардан ташқари яна бир қатор ёзтиборга молик хабарлар ҳам ёзлон қилинган.

Мазкур нашрнинг алоҳида тарбиявий аҳамиятини хисобга олиб, унда

чо тилганд бир мақолани ёзтиборингизга ҳавола этишдами.

Туғруқхона эшиги олдига келётган мусулмонлари идорасининг дин-иҳтиёми, илмий-адабий нашири — «Хидоят» журналининг 2006 йилги биринчи сони босмадан чиқди. Ҳар галгидек, унинг саҳифаларидан бир-биридан кизикларли, билиб кўйиншизлизомиз лўзим бўлган маълумотлар, маънавий-ахлоқий қадрятлар шарҳлари, зарур тавсиялар ўрин олган. Идора раиси мұфтий Абдурашид қори Бахромовнинг «Улуг ибодат» мақолоси, Нуруллоҳ Муҳаммад Рауҳонхоннинг «Муҳтаҳид» болалар ёки болалик ўйнларни ва фикойи мусаласалари, хотира-эссе, Садридин Салим Бухорийнинг туркум мавриғий шеврлари, Солюон Усмоновнинг «Ўзганинг сўзлари кўзимни очди икрономаси журналхонларда хиддий кизикни ўтиготиш табиий. Журналда бўлардан ташқари яна бир қатор ёзтиборга молик хабарлар ҳам ёзлон қилинган.

Мазкур нашрнинг алоҳида тарбиявий аҳамиятини хисобга олиб, унда

чо тилганд бир мақолани ёзтиборингизга ҳавола этишдами.

Туғруқхона эшиги олдига келётган мусулмонлари идорасининг дин-иҳтиёми, илмий-адабий нашири — «Хидоят» журналининг 2006 йилги биринчи сони босмадан чиқди. Ҳар галгидек, унинг саҳифаларидан бир-биридан кизикларли, билиб кўйиншизлизомиз лўзим бўлган маълумотлар, маънавий-ахлоқий қадрятлар шарҳлари, зарур тавсиялар ўрин олган. Идора раиси мұфтий Абдурашид қори Бахромовнинг «Улуг ибодат» мақолоси, Нуруллоҳ Муҳаммад Рауҳонхоннинг «Муҳтаҳид» болалар ёки болалик ўйнларни ва фикойи мусаласалари, хотира-эссе, Садридин Салим Бухорийнинг туркум мавриғий шеврлари, Солюон Усмоновнинг «Ўзганинг сўзлари кўзимни очди икрономаси журналхонларда хиддий кизикни ўтиготиш табиий. Журналда бўлардан ташқари яна бир қатор ёзтиборга молик хабарлар ҳам ёзлон қилинган.

Мазкур нашрнинг алоҳида тарбиявий аҳамиятини хисобга олиб, унда

чо тилганд бир мақолани ёзтиборингизга ҳавола этишдами.

<p